

Van de Voorzitter

Prof. dr. Willem de Haan

Dit is het eerste nummer van de tweede jaargang van De Criminoloog, een uitgave van de Nederlandse Vereniging voor Criminologie (NVK) in samenwerking met het Tijdschrift voor Criminologie.

Een van de belangrijkste bestuurstaken van de NVK is de organisatie van het jaarlijkse criminologische congres. Het congres zal op 1-2 juli a.s. juli plaatsvinden in het Kamerlingh Onnes Gebouw te Leiden. Dit jaar is gekozen voor het thema 'Financiële Criminaliteit'. Als één thema een ieders gemoederen bezighoudt, is het wel de mondiale financiële en economische crisis. Economen buigen zich over de vraag waardoor de huidige crisis wordt gekenmerkt en welke oorzaken daarvoor zijn aan te wijzen. Het publieke debat draait echter om de vraag wie de schuldigen zijn. Gewezen wordt op bankiers en speculanten die

gedreven door hebzucht over de ruggen van nietsvermoedende spaarders en investeerders zichzelf exhibitionistisch hebben verrijkt. Voor criminologen is de vraag interessant in hoeverre daarbij sprake kan zijn van crimineel gedrag. Vragen die op het congres aan de orde zullen komen gaan onder andere over: Wat is financiële criminaliteit? Welke schade wordt daardoor toegebracht? Wie zijn daarvan het slachtoffer? Wie zijn daarvoor verantwoordelijk? Wat kan er worden gedaan om dergelijke praktijken te bestrijden en te voorkomen?

In dit nummer van De Criminoloog vindt u verdere informatie over het congres evenals een call for papers over andere onderwerpen die tijdens het de marktdagdelen van het congres kunnen worden gepresenteerd.

Tot slot, bij de NVK zijn enkele wisselingen in het bestuur opgetreden. Richard Staring is afgetreden als bestuurslid van de NVK en heeft zijn redacteurschap van De Criminoloog overgedragen aan Miranda Boone. Ook onze penningmeester Andrea Donker is afgetreden. Zij is opgevolgd door Johan van Wilsem. Verder is het bestuur versterkt met Marieke Liem en Barbara Zwirs.

INHOUDSOPGAVE

1 Van de Voorzitter

Opinie

- Brandstichting: een opvallende omissie in de criminologie

3 Het Interview

- Archie Barneveld: hoofdredacteur van het magazine Crimelink

4 Uit het onderzoeksveld

- Tussen Wet en Wetenschap

Criminologische conferenties

- Verslag 11e Cross-border Crime Colloquium
- Oud en nieuw in de criminologie
- Verslag American Society of Criminology congres te Philadelphia, 4-7 November 2009
- Call for papers

7 Buitengewone masterscripties

- Niet tegen de regels maar buiten de regels; Een onderzoek naar het informele geldtransfersysteem (Hawala) binnen de Afghaanse gemeenschap
- Kindervriend of Kinderverkrachter? Verschillen in (seksuele) contacten met kinderen.

8 Recent verschenen

9 Promoties

Oraties

10 Benoemingen, onderscheidingen, enz.

Agenda

Colofon

Opinie

Brandstichting: een opvallende omissie in de criminologie

Prof. dr. Willem de Haan

Brandstichtingen komen regelmatig voor en leiden soms tot personele slachtoffers en vaak tot grote materiële schade. In 2008 zijn 971 personen slachtoffer geworden van brand: 97 mensen kwamen om bij brand en 874 personen raakten gewond. Op basis van de meest recente Brandweerstatistieken van het CBS was er in 2008 in 10-15.000 gevallen sprake van brandstichting.

Op brandstichting staan forse straffen. Artikel 157 van het WvS zegt bijvoorbeeld: "hij die opzettelijk brandsticht wordt gestraft met een maximum gevangenisstraf van 12 jaren, indien daarvan gemeen gevaar voor goederen te duchten is en met een maximum van 15 jaar indien daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is. Indien levensgevaar voor een ander te duchten was en het feit iemands dood ten gevolg heeft, wordt de maximumstraf levenslang (of twintig jaren).

Opvallend is dat er vanuit criminologisch gezichtspunt nauwelijks over brandstichting is geschreven, terwijl het gelet op de zwaarte van de straffen als een ernstig misdrijf moet worden beschouwd. In het Tijdschrift voor Criminologie bijvoorbeeld is over dit onderwerp in de afgelopen 50 jaar geen enkel artikel en slechts één boekbespreking gepubliceerd.

Waarom dat zo is, weet ik niet. Maar misschien moeten we de vraag omdraaien en vragen waarom deze vorm van crimineel gedrag zo vergaand gemedicaliseerd is dat het bij uitstek een onderwerp is voor de forensische psychiatrie? Een mogelijke

verklaring hiervoor kan zijn dat vooral seriematige brandstichtingen de aandacht trekken en dat daarbij al gauw de veronderstelling is dat dit het werk moet zijn van een pyromaan. A priori wordt er dus van uitgegaan dat het bij brandstichting gaat om psychopathologisch verklaarbaar gedrag.

Voor het publiek zijn brandstichters - en zeker seriematige brandstichters - al bij voorbaat geestelijk gestoord. Verondersteld wordt dat brandstichters pyromanen zijn die gedreven worden door een onbedwingbare behoefte om vuur te stoken, omdat zij zich sterk aangetrokken voelen tot vuur, seksueel opgewonden raken bij het zien van vlammen en uit pure lustbevrediging branden stichten van steeds grotere ernst en omvang. Uit onderzoek blijkt echter dat pyromanie niet regel maar uitzondering is. In feite komt het nauwelijks voor, ook in Nederland is dat aangetoond.¹ Het is echter een mythe die zelfs met accurate en actuele informatie niet kan worden ontkracht.

Rechters die moeten oordelen over verdachten van seriebrandstichting zullen vrijwel altijd vragen om forensische rapportages door een psychiater en/of psycholoog. Voor de psychiatrie heeft het als bijkomend voordeel dat men ruim over data beschikt aan de hand waarvan onderzoek naar persoonskenmerken en achtergronden van brandstichters kan worden gedaan.

Omdat de criminologie zich in beginsel bezighoudt met het begrijpen en verklaren van strafbare feiten die worden gepleegd door individuen met persoonlijkheids- en gedragskenmerken die zich binnen het normale spectrum bevinden, lijkt brandstichting buiten het terrein van de criminologie te vallen. Maar ook los daarvan is criminologisch onderzoek naar brandstichting moeilijk omdat het een misdrijf betreft dat eenvoudig te plegen maar moeilijk op te lossen is. Hoe dan ook, in bijvoorbeeld in het *Oxford Handbook of Criminology* (4th ed.) zult u tevergeefs naar iets over dit onderwerp zult zoeken. Ook in Nederlandse Inleidingen in de Criminologie - zoals *Actuele Criminologie* en *Tegen de Regels IV* - wordt brandstichting niet besproken. En zelfs in het door een multidisciplinair team van onderzoekers geschreven boek *Ernstige en gewelddadige jeugddelinquentie. Omvang, oorzaken en interventies* wordt aan brandstichting geen aandacht besteed.

Toch is er, gelet op de ernst van letsel en schade door brandstichting en de maatschappelijke onrust die dit teweegbrengt, dringende behoefte aan kennis over brandstichting.

Het is verheugend dat onlangs drie criminologische onderzoekers², werkzaam bij de Nederlandse Politieacademie, zijn begonnen met een recherchekundig onderzoek naar seriematige brandstichting³ en de opsporing van de daders. Het onderzoek is echter sterk praktijkgericht en roept opnieuw de vraag op wat de criminologie op dit punt te bieden heeft.

In de eerste plaats moeten we vaststellen dat criminologische theorieën te algemeen zijn en geen overtuigende verklaringen te bieden hebben voor een specifiek delict als brandstichting, laat staan voor brandstichting die seriematig wordt gepleegd. Verondersteld wordt bijvoorbeeld dat bepaalde stabiele persoonskenmerken individuen predisponeren tot delinquent of crimineel gedrag. Het gaat dan om kenmerken als emotionele instabiliteit, anti-sociale persoonlijkheid en impulsiviteit, vaak gepaard gaand met een relatief lage intelligentie. Sommige auteurs wijzen verder nog op weerspanning, vijandigheid, en een zwak ontwikkeld geweten als kenmerken die predisponeren tot delinquent of crimineel gedrag.

Omgevingsinvloeden worden niet ontkend maar over het algemeen als secundair ten opzichte van de genoemde individuele persoonskenmerken beschouwd. Een theorie over brandstichting levert dit niet op. Meer specifieke verklaringen voor brandstichting blijven daardoor beperkt tot het identificeren van psychosociale kenmerken van brandstichters zoals: gebrekkige sociale vaardigheden, frustratie van behoeften en psychische of neurofysiologische stoornissen. Hoe die kenmerken doorwerken in iemands beslissing om brand te stichten, is echter niet duidelijk. Ook kan niet goed worden verklaard waarom sommige brandstichters niet de genoemde kenmerken blijken te vertonen die in theorie tot brandstichting zouden moeten predisponeren en anderen die wel dergelijke kenmerken hebben juist weer niet tot brandstichting over gaan. De specifieke relatie tussen de psychosociale risicofactoren voor delinquentie enerzijds en opzettelijke en/of seriematige brandstichting anderzijds is empirisch dus nog onvoldoende overtuigend aangetoond.

Alles bij elkaar genomen moeten we constateren dat het onderzoek naar de persoons- en persoonlijkheidskenmerken, evenals de sociale en omgevingsfactoren die brandstichting kunnen voorspellen, nog weinig gevorderd is en misschien is het zelfs de vraag of langs de weg van kwantitatieve modellering überhaupt de benodigde kennis kan worden verkregen.

Gelet op deze stand van zaken, zou het toepassen van daderprofilering prematuur kunnen zijn. Daderprofilering is een praktijk waarbij persoonlijkheids-, gedrags- en demografische kenmerken van de daders worden afgeleid uit sporen en andere feiten en omstandigheden van het misdrijf op en om de plaats van het delict. Daderprofilering mag zich echter verheugen in een sterk groeiende belangstelling en populariteit en wordt dan ook steeds vaker toegepast in opsporingsonderzoek, aanvankelijk vooral onderzoek naar daders van seksuele geweldsmisdrijven maar meer recentelijk ook steeds vaker in onderzoek naar daders van seriematige brandstichting. Men lijkt er vast van overtuigd dat daderprofilering 'werkt' en alle aandacht die er zowel in de wetenschap als in de media aan dader profilering wordt besteedt, lijkt het vertrouwen erin alleen maar te sterken. Toch hebben onderzoekers ook gewaarschuwd dat er nog onvoldoende wetenschappelijk bewijs is dat daderprofilering een voldoende betrouwbaar en valide instrument is bij de identificatie en opsporing van verdachten. Omdat aangenomen wordt dat zij over superieure kennis en ervaring beschikken, is de kans groot dat hun oordeel van invloed zal zijn op de richting waarin het opsporingsonderzoek wordt uitgevoerd. Feitelijk - dat wil zeggen op basis van gedegen evaluatie onderzoek - is over de effecten van daderprofilering op de besluitvorming door de politie en de effectiviteit van het opsporingsonderzoek, vrijwel niets bekend. Zolang echter geen harde wetenschappelijke bewijzen voor de validiteit en betrouwbaarheid van daderprofilering is geleverd, lijkt het verstandig om rekening te houden met de mogelijkheid dat daderprofilering in het opsporingsonderzoek niet alleen nuttig maar ook schadelijk kan zijn, bijvoorbeeld doordat er onaanvaardbaar veel individuen ten onrechte als verdachte worden beschouwd.

Deze tekst is een verkorte versie die prof. dr. Willem de Haan gaf voor het Symposium 'Brandende vragen'. Ontwikkeling, levensloop, psychopathologie en behandeling van brandstichters. Assen 4-5 februari 2010.

¹ Zo schreven Plinsinga, Colon en De Jong in 1997 in het Nederlands

Tijdschrift voor Geneeskunde dat uit de literatuur blijkt dat brandstichting zelden het gevolg is van pyromanie, maar bijna altijd een verschijnsel is binnen een complexe en multicausale aandoening. E. Plinsinga, E.J. Colon en S. de Jong, Brandstichting is meestal geen pyromanie. Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde vol. 141, 1997, 3, 129-131.

- 2 Yvette Schoenmakers, Jos Hoekendijk en Rob van der Kruk, Een lopend vuurtje. De impact van seriematige brandstichting. Secondant ¾ juli/augustus 2009, 72-75.
- 3 Van de seriematige brandstichting is sprake bij drie of meer afzonderlijke branden.

Het Interview

Archie Barneveld:
hoofdredacteur van het magazine Crimelink
Dr. Melvin Soudijn (KLPD)

In de vorige nummer nieuwsbrief deed de voorzitter van de NVK, Willem de Haan, nog een oproep om criminologie voor een breder publiek toegankelijk te maken. Archie Barneveld is nu net de persoon die zich dit ten doel heeft gesteld. Hij is hoofdredacteur van het magazine Crimelink, dat gaat over misdaad & veiligheid.

Hoe denk je criminologische kennis voor een groter publiek toegankelijk te maken?

Ik heb twee jaar geleden het tijdschrift en de website Crimelink opgericht. Daarmee wil ik in het gat springen dat in mijn ogen bestaat tussen enerzijds de hardcore criminologische informatievoorziening door vakbladen als Tijdschrift voor Criminologie en anderzijds de spanning en sensatie die wij over ons heen krijgen in artikelen uit de krant en weekbladen. Ik wil laten zien dat misdaad en criminologie meer is dan Holleeder en strandrellen. Crimelink profileert zich op het snijvlak tussen journalistiek en wetenschap. Het heeft goede kwaliteit maar is ook zeer toegankelijk.

Hoe kwam je daartoe?

Dat is een combinatie van factoren geweest. Ik ben lange tijd hoofd Veiligheid, compliance zoals dat nu heet, bij een bank geweest. Daarnaast was ik rechter-plaatsvervanger. Toen ik de bank na 20 jaar vaarwel zei, ben ik fulltime rechter geworden. Maar alle details, regels en procedures in dat werk gingen mij op den duur te veel tegenstaan, zodat ik besloot het roer om te gooien. In het verleden was ik ook als popjournalist werkzaam geweest en in een nog verder verleden was ik als criminoloog afgestudeerd, dus ik besloot al deze ervaringen te combineren. Daar kwam dus de oprichting en het hoofdredacteurschap van een criminologisch betrokken tijdschrift uitrollen.

Misdaad en criminologie zijn termen die op allerlei manieren zijn uit te leggen. Is er voor jou ook een overkoepelend thema te benoemen?

Jazeker. Wat ik uit mijn eigen werkervaring meeneem, is het inzicht dat onder- en bovenwereld veel dicht bij elkaar liggen dan vaak wordt gedacht. Zo dicht, dat deze termen eigenlijk misleidend zijn. Ik bedoel daar mee te zeggen dat de mensen dicht bij misdaad betrokken kunnen zijn, dan ze zelf op het eerste gezicht voor mogelijk houden. Om een voorbeeld te noemen. Mensen willen altijd een koopje. Als ze op de zwarte markt een dvd-speler of een fles whisky voor de helft van de prijs zien, zal niemand zich afvragen hoe dat

nou kan. Of hoogstens denken, 'Tis uit een faillissement' of 'scherp ingekocht'. Maar hoe reëel is dat eigenlijk?

Maar mensen kunnen daar toch moeilijk achterkomen?

Okay, maar daarom zou het goed zijn als we hier meer bij stil zouden staan. Hoe groot is de markt voor parallel-import eigenlijk, welke BTW-rechten worden allemaal omzeild? Hoeveel spullen worden er in Nederland geheeld? Wat is het aandeel van nepartikelen? Ik denk dat die groter is dan wij denken. Maar dit heeft dan ook allerlei consequenties voor ondernemers die zich wel netjes aan de regels houden. Of neem een ander voorbeeld, de verkoop van wiet. Natuurlijk, het wordt gedoogd en bezit voor eigen consumptie is toegestaan. Maar tegelijk merk ik dat de gebruiker eigenlijk niet wil weten waar het vandaan komt. Als je daar wel naar gaat kijken, dan zie je dat allerlei duistere figuren betrokken zijn aan wie ieder weldenkend mens zijn goede geld niet gunt. Op hun beurt houden die een hele criminele industrie in leven, namelijk de grootschalige aanvoerkant van de wiet. En het zo verdiende geld wordt deels in de legale economie gestoken en dat geeft verstoring van gezonde concurrentie. Dit zijn discussies waar veel mensen liever niet bij stil willen staan. Maar door hier af en toe aandacht aan te besteden, hoop ik mensen aan het denken te zetten.

Even een andere vraag. Hoe heb jij de criminologie in de jaren '70 van de 20e eeuw ervaren?

Toen ik begon, was het nog een bovenbouw studie en niet een volwaardige opleiding, zoals het de laatste jaren is geworden. Ik kreeg nog les van één van de oervaders van de Nederlandse criminologie, namelijk Herman Bianchi. Het verschil met nu is dat destijds veel studenten en docenten dachten dat misdaad voortkwam uit een soort van klassenstrijd. Het marxistische denken had toen nog een stevige greep op de criminologie. Afschaffen van bezit of straffen zou van misdadigers weer mensen maken... Van de weeromstuit ben ik bij de Amsterdamse recherche stage gaan lopen. Ik denk dat ik de eerste was die dat deed. Het was in ieder geval nog voor Maurice Punch zijn befaamde onderzoek deed naar corruptie onder Amsterdamse dienders.

Ben je tevreden over de huidige criminologie?

Dat is een moeilijke vraag. Er gebeurt heel veel, er wordt veel onderzocht, studenten komen bij allerlei organisaties terecht. Dat vind ik goed. Tegelijkertijd denk ik soms dat er teveel kwantitatief onderzoek wordt gedaan. Bovendien vraag ik mij af, waar zijn de criminologen die de financiële crisis zagen aankomen? Welke lessen trekken we daar uit?

Dan zal je wel blij zijn met het thema van het komende NVK congres begin juli: financiële criminaliteit.

Dat is nu inderdaad een actueel thema. Gek genoeg hoor je daar dus vrijwel geen criminoloog over. Van de Bunt komt nu met een artikel over walls of silence, maar hij is één van de weinigen. Tegelijkertijd vraag ik mij af of er niet meer blinde vlekken binnen de criminologie zijn. Wat is bijvoorbeeld de invloed van huiselijk geweld op jonge kinderen geweest voor hun latere (criminele) ontwikkeling? Kortom, er valt nog genoeg te ontdekken.

Crimelink, over misdaad & veiligheid, verschijnt 4x per jaar. Zie voor meer info de gelijknamige website.

Uit het onderzoeksveld

Onderzoekers die hun methodologische dilemma's en oplossingen willen delen met een breder lezerspubliek, kunnen contact opnemen met de redactie van de nieuwsbrief.

Tussen Wet en Wetenschap

Dr. Marieke Liem (Universiteit Leiden)

Doding gevolgd door zelfdoding ('doding-zelfdoding') komt in Nederland ongeveer zeven keer per jaar voor en vindt voornamelijk binnen het gezin plaats. Jaarlijks komen hierbij – naast de dader – ongeveer negen slachtoffers hierbij om het leven. Het merendeel van de dodingen wordt gepleegd met een vuurwapen.

Dit gegeven maakte mij nieuwsgierig naar de eventuele invloed van de beschikbaarheid van vuurwapens en de aard en incidentie van doding-zelfdoding in een samenleving. Verschilt Nederland hierin van andere landen, waar een relatief groter aandeel huishoudens een vuurwapen bezit? Ik heb hiervoor een onderzoek opgezet, waarin doding-zelfdodingen in drie landen werden vergeleken. Het gaat om Nederland, Zwitserland en de Verenigde Staten. In de twee laatstgenoemde landen is bezit van vuurwapens aanzienlijk groter dan in Nederland. In Zwitserland vloeit het privébezit van vuurwapens vooral voort uit de militaire dienstplicht en de daarmee gepaard gaande plicht het dienstwapen – ook ná dienstverband – in huis te houden. De hoge frequentie wapenbezit in de Verenigde Staten wordt toegeschreven aan de in de Amerikaanse geest genestelde overtuiging het *recht* te hebben een wapen te bezitten, voor recreatiedoeleinden zoals jagen en schieten alsook voor persoonlijke bescherming. Hoe diepgeworteld deze overtuiging is ondervond ik in twee onderzoeken, die ik in de Verenigde Staten uitvoerde.

In het onderzoek werkte ik met onderzoekers uit Zwitserland en Amerika voor een gezamenlijk te schrijven studie. In Nederland waren data over vuurwapenbezit en de toedracht van vuurwapens in doding-zelfdoding voorhanden. In Zwitserland was het eveneens geen probleem om aan dergelijke data te komen, temeer daar er een maatschappelijke discussie woedde rondom de aanwezigheid van militaire wapens in het huishouden. In de Verenigde Staten bleek samenwerking in eerste instantie ook goed mogelijk – totdat de analyses werden uitgevoerd, het artikel werd geschreven en de bevindingen werden bediscussieerd. De resultaten lieten zien dat de ratio van doding-zelfdodingen in beide landen hoger is dan in Nederland. In de discussie werd geopperd dat verklaringen voor deze verschillen mogelijk kunnen worden gezocht in de verlaagde drempel om over te gaan tot geweld alsook in een grotere letaliteit geassocieerd met vuurwapengeweld. Als aanbeveling werd daarom door de Nederlandse en Zwitserse onderzoekers kort gesuggereerd, dat het terugdringen van privé vuurwapenbezit wellicht dramatische gebeurtenissen als doding-zelfdodingen zou kunnen beperken. En dat was blijkbaar één stap te ver.

De tot die tijd betrokken Amerikaanse auteur liet weten niet meer mee te kunnen doen aan het onderzoek, uit angst zijn baan te verliezen. Hij had het eerder zien gebeuren bij collega's aan andere uit overheidsgeld gesubsidieerde onderzoeksinsti-

tuten: indien zij een aanbeveling deden, die privé vuurwapenbezit in een negatief daglicht stelde, werd het overheidsgeld – onder invloed van machtige NRA (National Rifle Association) lobby's – uit de betreffende instantie teruggetrokken. Er volgde een periode van onderhandelingen: Ik opperde om de (al erg voorzichtig geformuleerde) tekst in de discussie nog meer in te perken, om ieder risico op verkeerde interpretaties tegen te gaan. Een ander alternatief zou zijn om een uitgebreide disclaimer in het artikel op te nemen, waardoor ikzelf – en niet de medeauteurs – verantwoordelijk was voor de in het artikel gedane uitspraken. Dit alles ten spijt. Aldus vetrok de betreffende medeonderzoeker, met zijn Amerikaanse data. Deze data kon ik later verkrijgen via het Harvard Injury Control Research Center, wat gefinancierd wordt door privé-gelden.

De diepgewortelde Amerikaanse overtuiging het recht te hebben een wapen te bezitten laat zich samenvatten door David Hemenway, auteur van 'Private Guns, Public Health', die stelt dat in andere welvarende democratieën dan de Verenigde Staten "health care is considered a right, but carrying an M-16 is regarded as a privilege". In de Verenigde Staten lijkt deze vergelijking andersom te gelden. Voor deze overtuiging moet ook het wetenschappelijk onderzoek wijken.

Criminologische Conferenties

Verslag 11e Cross-border Crime Colloquium

drs. Jelle Janssens, IRCP, Vakgroep Strafrecht & Criminologie, Universiteit Gent

Eind november 2009 vond in Gent het 11th Cross-border Crime Colloquium plaats. De organisatie was in handen van de Universiteit Gent en de Universiteit van Tilburg en werd financieel ondersteund door de Faculteit Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Gent, Teesside University en het Vlaams Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek. Het Cross-border Crime colloquium werd in 1999 opgericht om experts en academici een forum te geven om de laatste ontwikkelingen inzake de aanpak, wetgeving en onderzoek op het gebied van internationale georganiseerde (economische) criminaliteit te bespreken.

Integriteit was dit jaar het sleutelwoord van de tweedaagse bijeenkomst. Oftewel, op welke wijze komen verschillende dimensies van integriteit in het gedrang door grensoverschrijdende criminaliteit. Er werd ingezet op drie centrale thema's: financieel-economische criminaliteit, corruptie en georganiseerde criminaliteit. Experts en academici uit de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk, Zweden, Oostenrijk, Nederland, België, Roemenië, Bulgarije, Slowakije en Italië bespraken hier hun onderzoeksbevindingen.

Het eerste thema, financieel-economische criminaliteit, kreeg veel aandacht tijdens het colloquium. Het thema werd breed opgevat, gaande van analyses van de invloed van nationale strategieën op informele economieën, over de rol van banken in de preventie en opsporing van witwaspraktijken tot de wettelijke bescherming tegen de activiteiten van OLAF. De meeste aandacht werd besteed aan de aard, omvang en aanpak van fraude en witwassen. Zo kwam bijvoorbeeld een onderzoek in casino's aan bod dat de circulatie van crimineel geld in

kaart bracht, een ander dat de haalbaarheid voor drugsmokelaars onderzocht om hun drugsgeld in legale economieën te investeren. Aanpakgerichte benaderingen bestudeerden de legale beperkingen bij inbeslagnameprocedures en anti-fraudestructuren in Kroatië en de rol van de Europese Unie daarbij. Tot slot werden nieuwe trends en evoluties besproken die fraude en witwassen zouden kunnen faciliteren zoals e-gaming en de huidige financiële crisis.

Corruptie kreeg een engere invulling, waarbij vooral de omvang en aanpak van dit fenomeen op het nationale niveau (hoewel internationale dimensies niet uitgesloten werden) besproken werden. Zo werd een onderzoek gepresenteerd over de evolutie van corruptie gedurende de laatste twintig jaar in Roemenië en Bulgarije met het oog op het detecteren van veranderingen sinds het Europese lidmaatschap van beide landen. Een ander onderzoek analyseerde het niveau van corruptie aan de Fins-Russische grens en ten slotte kwam de Belgische douane aan bod waarbij hun kwetsbaarheid voor corruptie werd gepeild.

Het derde thema werd weer breder opgevat. De bruikbaarheid van het concept kwetsbaarheid werd getoetst om beleidsprioriteiten te stellen in de aanpak van georganiseerde criminaliteit er werd een kritische analyse gepresenteerd over de impact van beleidsmaatregelen tegen georganiseerde criminaliteit en een onderzoek naar afpersing als middel om de legale economie te infiltreren. Een onderzoek over mensenhandel in Griekenland liet zien dat, in tegenstelling tot wat over het algemeen wordt aangenomen, mensenhandel niet catastrofaal, maar functioneel zou zijn voor de nationale economie van Griekenland. Een laatste onderzoek wees op de theoretische lacunes in de situationele criminaliteitspreventietheorieën bij de aanpak van georganiseerde criminaliteit.

Op het colloquium was er voldoende tijd om met elkaar in discussie te treden en waren er voldoende mogelijkheden voorzien elkaar op een informele wijze te leren kennen. Dit had dan ook als resultaat dat zowel sprekers als toehoorders op een informele wijze met elkaar konden interageren en kennis- en ervaringsuitwisseling gestimuleerd werd. Op naar de twaalfde bijeenkomst!

Oud en nieuw in de criminologie: Discussiemiddag 50 jaar Tijdschrift voor Criminologie

Vere van Koppen, MSc. (NSCR & WODC)

In navolging van het speciale nummer *50 jaar TvC* dat in juni 2009 verscheen, werd op 20 november een discussiemiddag gewijd aan dit jubileum van het *Tijdschrift voor Criminologie*. Onder leiding van TvC-redacteur Frank Weerman werden drie van de jongstbenede hoogleraren criminologie aan de tand gevoeld over hun kijk op de geschiedenis, maar vooral op de toekomst van de criminologie in Nederland, en de rol die het *Tijdschrift voor Criminologie* daarin speelt.

Wim Huisman (hoogleraar Vrije Universiteit Amsterdam vanaf september 2008) trapt af en stelt meteen een aloud heikel punt aan de orde - dat overigens nog zeer levendig blijkt, zo zal later blijken - het debat tussen de kwantitatief en de kwalitatief onderlegden. Vanwege de vermeende dominantie

van de *kwantitatieven* zijn het vooral de *kwalitatieven* die zich roeren. Zij beschrijven kwantitatief onderzoek als 'louter door beschikbare data in plaats van theoretische vragen gedreven', bovendien 'leveren de technische analyses een verfijning op van twee cijfers achter de komma van reeds bekende conclusies'. De *kwantitatieven*, aan de andere kant, vinden kwalitatief onderzoek 'subjectieve pseudo-wetenschappelijke prietpraat dat het niveau van goede journalistiek niet haalt'. Huisman vindt het jammer dat de discussie wordt gevoerd aan de hand van deze karikaturen en benadrukt juist de aanvullende waarde van multidisciplinair onderzoek. Zelf wil hij graag correleren, voorspellen, verklaren, beschrijven én begrijpen. Over de internationale positie van de Nederlandse criminologie maakt hij zich geen zorgen. Nederlanders zijn nadrukkelijk aanwezig op internationale congressen, winnen daar prijzen en presenteren daar hun onderzoek dat een verscheidenheid aan thema's beslaat.

Paul Nieuwebeerta (hoogleraar Universiteit Leiden vanaf juli 2009) is de tweede jongbenede hoogleraar die zijn visie geeft op de Nederlandse criminologie. Nieuwebeerta is positief over de huidige positie van de Nederlandse criminologie. Het vakgebied richt zich vanuit verschillende disciplines op een diversiteit aan onderwerpen. De Nederlandse criminologie is mede door de mogelijkheden die in Nederland aanwezig zijn (onderzoeksgelden, data) sterk empirisch, zeker ten opzichte van onze buurlanden. *TvC* is zeer belangrijk voor de discipline. Toch zijn er, meent Nieuwebeerta, ook zwakten van de Nederlandse criminologie te onderkennen. Zo vindt hij de internationale aansluiting niet optimaal en mist hij in veel onderzoeken de schakel met de strafrechtketen en het beleid. Hij pleit er dan ook voor om naast *TvC* een zusterijdschrift te starten, getiteld *Criminaliteit en Beleid*.

Dina Siegel (hoogleraar Universiteit Utrecht vanaf januari 2009) komt als derde aan het woord. Volgens Siegel bestaat de Nederlandse criminologie niet, maar bestaat er een enorme verscheidenheid binnen het vakgebied. Universiteit Utrecht neemt hierin volgens haar een bijzondere plaats in, omdat zij sterk is gericht antropologische, etnografische en kritische criminologie. Deze onderzoeksmethoden vertonen onoverbrugbare verschillen met andere (kwantitatieve) onderzoeksvelden binnen de criminologie. Zij vraagt zich af of het de moeite loont te streven naar samenwerking tussen de verschillende disciplines binnen de criminologie, of dat criminologen zich beter kunnen mengen met onderzoekers uit andere vakgebieden die dicht bij hun onderzoeksveld liggen (zoals bijvoorbeeld antropologen). Siegel vindt het betreurenswaardig dat *TvC* wordt gedomineerd door kwantitatief onderzoek.

De discussie borduurt voort op deze veronderstelde *underdog* positie van de kwalitatieve criminologie. Onder kwalitatieve criminologen bestaat het beeld dat *TvC* hun artikelen toch niet zal plaatsen. Joanne van der Leun en Catrien Bijleveld concluderen in het jubileumnummer van *TvC* overigens dat het aantal artikelen op basis van kwalitatieve onderzoeksmethoden niet bijzonder laag is, en dat dit ook redelijk stabiel over de tijd is, maar dat de meerderheid van de artikelen die in *TvC* verschijnen inderdaad gebruik maakt van kwantitatieve onderzoeksmethoden. Mogelijke verklaringen hiervoor worden vanuit de zaal gegeven. Aanwezige leden van de *TvC*-redactie benadrukken dat het aanbod van kwalitatieve

artikelen beduidend lager is dan het aanbod van kwantitatieve artikelen. Wellicht schrijven *kwantitatieven* vaker artikelen, en publiceren *kwalitatieven* vaker in boekvorm.

Hoewel de multidisciplinariteit mogelijk een wig drijft tussen criminologen, is dat blijkbaar ook een aspect van de criminologie dat door velen als een groot pluspunt wordt ervaren. Deze vermeende kloof doet niets af aan de huidige stand van zaken in de Nederlandse criminologie, waarvan het beeld op deze middag als positief is geschetst.

Verslag American Society of Criminology congres te Philadelphia, 4-7 November 2009

Drs. Sander Huisman (KLPD)

Vorig jaar november bezocht ik voor de eerste keer het congres van de American Society of Criminology (ASC-congres) te Philadelphia. Dit congres is één grote multidisciplinaire marktplaats van onderzoekers die hun bevindingen uit lopende en afgesloten projecten presenteren. In vier dagen vinden ongeveer 700 sessies plaats. Elke sessie bestaat weer uit drie tot vier presentaties, dus in totaal gaat het om 2500 presentaties. Gelukkig werd er een catalogus verstrekt waarin het complete congres-schema werd weergegeven, waarin ook per sessie de titels van de presentaties stonden.

Het was lastig om vooraf een goede inschatting te maken van de inhoud van de sessie. Op elk moment vonden er circa 30 sessies plaats. Vaak waren er dan in twee of drie sessies wel presentaties met een aansprekende titel. Maar helaas dekte de titel de lading meestal niet. Wat dat betreft viel de meerderheid van de presentaties die ik heb bijgewoond mij nogal tegen. Dan zou een presentatie bijvoorbeeld over gedrag en buurten gaan, terwijl het in werkelijkheid een longitudinale analyse betrof van de levensloop van jeugdige delinquenten uit een bepaald gebied. Onder een verzameling antecedenten werd dan de levensloop verstaan.

'Crime' bleek een mega-containerbegrip te zijn. Wanneer belangrijke toevoegingen in de titel ontbraken, bleek pas in de zaal dat de presentatie zich richtte op bijvoorbeeld jeugd, vrouwen, gevangenisregimes, reclassering, geweld, slachtoffers, huiselijk geweld, gebruikers, recidivisme, biologische factoren of vervolging.

Hoewel het met de theoretische onderbouwing meestal wel goed zat, ontbrak het over het algemeen aan voldoende empirisch materiaal. Zo werden presentaties gegeven die gebaseerd waren op enquêtes onder eigen studenten (bijvoorbeeld over drugsgebruik of geweld) of op een zoektocht via Google. Daarnaast bestonden veel onderzoeksgegevens uit grote datasets (bij longitudinale studies kreeg ik de indruk dat diverse onderzoekers met dezelfde gegevens werkten).

Persoonlijk vond ik de presentaties van Klaus von Lampe, Ron Clarke en Marcus Felson erg goed. Von Lampe schetste op basis van de routine-activity theorie een raamwerk van een situationele kijk op georganiseerde misdaad. Hij maakte o.a. een onderscheid naar kenmerken van de situatie of locatie (onderhandelingen, overdracht, opslag, etc.); de kenmerken van daders (bijv. hoe kapitaalkrchtig ze zijn); en bepaalde niches in de markt.

Clarke liet zien hoe terroristische aanslagen door een interpretatie vanuit de routine-activity theorie voorkomen kunnen worden (of het ook uitvoerbaar is, is een andere vraag). Er zijn drie basisprincipes: (1) de aantrekkelijkheid van het doel (kwetsbaarheid, eenvoud om een aanslag te plegen, de belangrijkheid qua infrastructuur, de uitstraling, en de nabijheid van het doel voor de uitvoerders), (2) de beschikbaarheid van en kennis over wapens, (3) de beschikbaarheid van andere middelen, zoals valse ID-papieren, huurauto's, etc.

Felson ontleedde vrij eenvoudig en zeer doeltreffend hoe corruptie kan plaatsvinden en wat daar tegen gedaan kan worden. Ook hij gebruikte hiervoor de routine-activity theorie. Zijn punt was dat corruptie simpelweg kan ontstaan vanuit gelegenheden die gerelateerd zijn aan dagelijkse werkzaamheden (routines). Als bepaalde taken niet goed gecontroleerd kunnen worden dan is de drempel naar corrupte praktijken al laag. Felson wees erop dat we ons ervan bewust moeten zijn dat diverse normen die onze samenleving organiseren conflicteren met de menselijke aard. Het is bijvoorbeeld een natuurlijke neiging om te zorgen voor vrienden of familie. Daarbij komt dat in ons werk taken en functies over het algemeen niet overlappen (vanuit het oogpunt van efficiëntie), maar dat vanuit het oogpunt van controle en toezicht deze overlap beter wel aanwezig zou kunnen zijn. Volgens Felson nodigt de inrichting van organisaties in de contemporaine wereld uit tot corruptie. Vooral in grote organisaties worden de gelegenheden geschapen, en komen de mogelijkheden om toezicht uit te oefenen op de tweede plaats of worden ze zelfs 'weg-gereorganiseerd'. Zie bijvoorbeeld de vastgoedfraude rondom het Philips Pensioenfonds. Felsons medicijn is daarom werkzaamheden in te richten langs (het controleerbaar afleggen van) verantwoording. Hij beveelt aan om taken zo samen te stellen dat meer dan één persoon nodig is. Daardoor wordt de mogelijkheid op misbruik teruggedrongen. Zijn laatste boodschap is echter weinig bemoedigend. Hij ziet namelijk zowel 'nieuwe' als 'oude' corruptie, waarbij in het eerste geval de controlemechanismen niet eens bestaan, terwijl bij de laatste mensen geleerd hebben om deze mechanismen te omzeilen.

Call for papers

Het jaarlijkse NVK-congres vindt plaats op 1 en 2 juli in het Kamerlingh Onnes Gebouw te Leiden.

Dit jaar is het thema 'Financiële criminaliteit'. Tijdens het congres zullen Professor Peter Reuter (University of Maryland) en Professor Henk van de Bunt (Erasmus Universiteit) nader op dit onderwerp ingaan. Gedurende deze twee dagen vinden ook marktdagsessies plaats op allerlei andere thema's. Sessies duren anderhalf uur en per sessie worden drie papers besproken. Alle belangstellenden worden van harte uitgenodigd een voorstel voor een paper in te dienen.

Uw voorstel voor een paper kunt u tot **uiterlijk 30 april 2010** aanmelden via de website van de NVK (www.criminologie.nl/nvk/index.html).

Criminologische masterscripties, die om inhoudelijke dan wel methodologische redenen als opmerkelijk zijn te classificeren, kunnen in een korte of langere versie worden voorgedragen aan de redactie van de nieuwsbrief, die hieruit uiteindelijk een keuze zal maken.

Niet tegen de regels maar buiten de regels; Een onderzoek naar het informele geldtransfersysteem (Hawala) binnen de Afghaanse gemeenschap

Sher Shah Nabi (2010), Sectie Criminologie, Vrije Universiteit Amsterdam, begeleider: Frank van Gemert

Onderzoeken naar 'Islamitisch' terrorisme na de gebeurtenissen van 11 september 2001 hebben in het westen een tamelijk onbekend fenomeen onder de aandacht gebracht, namelijk *hawala*. Dat is een informeel geldoverboekingsysteem dat buiten het conventionele formele bancaire systeem functioneert.

In deze scriptie komt deze eeuwenoude, cultureel en religieus gebonden praktijk aan het licht door deze als een informeel systeem systematisch en gedetailleerd te beschrijven en te analyseren. De auteur heeft daartoe binnen de Afghaanse gemeenschap een etnografische studie verricht. Door zijn achtergrond als geboren Afghaan en een sterke positie binnen die Afghaanse gemeenschap lukt het hem om voor de buitenwereld totaal afgeschermd bankiers en de klanten van het informele systeem rechtstreeks te benaderen en te spreken. Het onderzoek verricht hij niet alleen in Nederland, maar hij gaat ook op zoek naar de kern van de netwerken van *hawala* in Afghanistan, Pakistan en Dubai.

De auteur constateert dat het systeem een zware wissel trekt op het vertrouwen tussen klant en bankier en tussen de bankiers onderling. Uit zijn analyse blijkt dat vertrouwen en sociale relaties als middel worden gebruikt voor het opzetten van een institutie zoals *hawala*, waarbinnen financiële handelingen kunnen worden verricht en de risico's van opportunistisch gedrag door de betrokkenen worden beperkt. De auteur concludeert dat voor de meeste migrantengemeenschappen de formele economisch structuren in de westerse landen slechts in theorie bestaan, terwijl in de praktijk de rol van culturele en traditionele gebruiken zeer groot is. Zo ontstaat een gelaagd systeem, met enerzijds een theoretische maatschappij, opererend conform de geschreven wetten en regels, en anderzijds een praktische maatschappij waarin informele regels het dagelijks leven bepalen. Door de toenemende controle op de formele financiële instellingen, groeit het gebruik van informele financiële arrangementen, zoals informele overboeking van geld door de migranten.

Een deel van het onderzoek is ook verschenen in de bundel "Ondergronds bankieren in Nederland" (Van de Bunt, Siegel, 2009)

Kindervriend of Kinderverkrachter? Verschillen in (seksuele) contacten met kinderen.

Ellen Legters (2009), Masterscriptie Criminologie, Universiteit Utrecht. Begeleider: Sari van de Poel

Pedofielen behoren tegenwoordig tot de meest verafschuwde groep mensen in de samenleving. Opvallend is dat alle seksuele gedragingen, waarbij kinderen betrokken zijn over één kam worden geschoren en als pedofilie worden aangemerkt. Omdat de verschillen in motieven, achtergronden en gedragingen in de maatschappelijke discussie veelal over het hoofd worden gezien, heeft de auteur in deze scriptie geprobeerd de diversiteit die achter dit containerbegrip schuilgaat, te ontrafelen. Hierbij is niet, zoals gebruikelijk is, de nadruk gelegd op persoonskenmerken van daders, maar is een indeling gemaakt op basis van hun organisatievormen: zijn zij alleen of opereren ze in een groep? Op welke wijze gaan zij seksuele contacten met kinderen aan en welke betekenis wordt aan die contacten toegekend? Door het beantwoorden van die vragen is geprobeerd meer inzicht te krijgen in de verschillende *scenes* waarin seksueel misbruik van kinderen plaatsvindt.

Naast een uitgebreide literatuurstudie is hiervoor gebruik gemaakt van kwalitatieve onderzoeksmethoden. Anonieme respondenten hebben gereageerd via forums en e-mail, Ad van den Berg, openlijk pedofiel en penningmeester van de PNVD, maar ook Jos Frenken, seksuoloog en vroeger jarenlang getuige-deskundige op dit onderwerp, zijn geïnterviewd. Daarnaast is ook een kwalitatieve dossieranalyse van twee omvangrijke strafzaken naar georganiseerde vormen van seks met kinderen als methode gehanteerd.

Op basis van de sociale organisatie-theorie van Best en Luckenbill (1982) zijn vier verschillende groepen onderscheiden en uitgewerkt. Aangetoond is dat er binnen de verschillende *scenes* een grote diversiteit in (seksuele) contacten en gedragingen bestaat. Niet iedere volwassene die seksuele contacten met kinderen aangaat, doet dit vanuit een seksuele voorkeur en niet iedere volwassene die een seksuele voorkeur voor kinderen heeft, gaat seksuele contacten met kinderen aan. Wanneer seksueel contact plaatsvindt, ziet dit er bij de kindervriend, ofwel het pedofiele type, het minst vergaand en gewelddadig uit, gaat het compensatoire type verder in het seksuele contact en is het seksuele contact met kinderen binnen netwerken het meest vergaand te noemen. Niet alleen het seksuele contact verschilt per *scene*, ook het ontstaan van de contacten, de betekenis die aan de contacten gegeven wordt en de manier waarop de 'pedo's' georganiseerd zijn, is in iedere *scene* anders.

Recent verschenen

- Adviescommissie Onderzoeksprogrammering Reclassering (2009). *Inzicht en onderbouwing voor een effectieve en efficiënte reclassering een advies voor een meerjaren onderzoeksprogramma*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers/WODC, ISBN 978 90 8974 129 5.
- Aertsen, I., Kristel Beyens, Tom Daems, Eric Maes (red.) (2010). *Hoe punitief is België?* Reeks Panopticon Libri nr. 2. Gent: Maklu, 224 blz., ISBN 978 90 4660 323 9.
- Bijleveld, C.C.J.H. (2010). *Kansen voor juristen. Statistiek en onderzoeksmethodologie voor de strafrechtspraktijk*. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers, 76 blz., ISBN 978 90 8974 221 6.
- Borgers, M.J., Duker, M.J.A. & Stevens, L. (2009). *Politie in Beeld. Liber amicorum Jan Naeyé*. Nijmegen: Wolf Legal Publishers, 400 blz., ISBN 978 90 5850 627 6.
- Casselman, J. (2010). *Etienne De Greeff 1898-1961 Psychiater, criminoloog en romanschrijver. Leven, werk en huidige betekenis*. Maklu-Uitgevers, 345 blz., ISBN 978 90 466 0336 9.
- Deelman, P. & Gunther Moor, L. (2009). *Lokale en regionale inbedding van veiligheidshuizen*. Dordrecht/Den Bosch: Stichting SMVP Producties/Avans Hogeschool, 146 blz., ISBN 978 90 73822 05 4.
- Daems, T. (2010). *De bestraffings sociologie van David W. Garland*. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers, ISBN 978 90 8974 200 1.
- Duyne, P.C. van & Antonopoulos, G. A. (red.) (2009). *The criminal smoke of tobacco policy making. Cigarette smuggling in Europe*. Nijmegen: Wolf Legal Publishers, 234 blz., ISBN 978 090 585 047 6.
- Easton, M., Ponsaers, P., Demaree, C., Vandevoorde, N., Enhus, E., Elffers, H., Hutsebaut, F. & Moor, L.G. (2009). *Multiple community policing: Hoezo?* Gent: Academia Press, 297 blz., ISBN 978 90 382 1493 1, reeks samenleving en toekomst.
- Ferwerda, H. & Ham, T. van (2010). *Problematische jeugdgroepen in Nederland. Aard, omvang en politieproces omschreven*. Arnhem: Bureau Beke, ISBN 978 90 75116 60 01.
- Ferwerda, H., Wijk, A. van, Arts, N., & Kuppens, J. (2009). *CoVa volgens plan? Een vooronderzoek naar de mogelijkheden en reikwijdte van een onderzoek van de cognitieve vaardigheidstraining*. Den Haag/Arnhem: WODC, Bureau Beke, ISBN 978 90 7511 653 3.
- Gestel, B. van, Poot, C.J. de, Bokhorst, R.J., Kouwenberg, R.F. (2009). *Signalen van terrorisme en de opsporingspraktijk. De Wet opsporing terroristische misdrijven twee jaar in werking*. Den Haag: WODC, Cahiers 2009-10.
- Goderie, M. & Boutelier, H. m.m.v. Wijers, M., Drost, L., Vandenbroucke, M. (2010). *Het slachtoffer en zijn ketens. Een studie naar mensenhandel in strafrechtelijk perspectief*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut, 57 blz., ISBN 978 90 5830 357 8.
- Helsloot, I., Pieterman, R., & Hanekamp, J.C. (2010). *Risico's en redelijkheid. Verkenning van een rijksbreed beoordelingskader voor de toelaatbaarheid van risico's*. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers, 221 blz., ISBN 978 90 8974 243 8, Deel uit de reeks Crisisbeheersing en fysieke veiligheid.
- Hermans, J. (2009). *Het opvoeden verleerd* (Inaugurale rede Universiteit van Amsterdam). Amsterdam: Vossiuspers UvA, 36 blz. Oratiereeks Universiteit van Amsterdam 338.
- Homburg, G.H.J. & Oranje, E. (2009). *Aard en omvang van illegale kansspelen in Nederland*. Den Haag/Amsterdam: WODC, Regioplan.
- Hoogenboom, B. (2010). *De publieke Saeck. Politie en veiligheid in een verwilderde wereld*. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers, ISBN 978 90 8974 179 0.
- Hoogenboom, B. (2009.). *Bringing the police back in. Notes on the lost & found character of the police in police studies, 53 blz.*, Inaugurale rede Vrije Universiteit Amsterdam. Preprint.
- Huisman, K., Bunt, H.G. van de, Eeren, H. van (medew.), Kwaspen, I.J.J. (medew.), Boer, I.M. (medew.). (2009). *Misleidende handelspraktijken. Een onderzoek naar de aard, achtergronden en aanpak van acquisitiefraude in Nederland*. Rotterdam/Den Haag: Erasmus Universiteit Rotterdam, Faculteit Rechtsgeleerdheid/WODC.
- Huls, N.J.H. (red.). *Recht en samenleving. Ongedeeld integer*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers, ISBN 978 90 8974 228 5.
- Hulst, J.W. van der (2009). *Verkenning naar een uitbreiding van de recidiveregeling ernstige verkeersdelicten*. Rotterdam/Den Haag: Erasmus Universiteit Rotterdam, WODC, ISBN 978 90 75975 09 3, eindrapport.
- Jongebreur, L.P.W. & Lindenberg, R. (2009). *Procesevaluatie Erkenningscommissie Justitie. Het functioneren van het erkenningsproces justitiële gedragsinterventies gericht op recidivevermindering*. Barneveld/Den Haag: Significant/WODC.
- Keijser, J.W. de, Elffers, H, Kok, R.M. & M.J. Sierps. (2010). *Bijkans begrepen? Feitelijke en vermeend begrip van forensische deskundigenrapportages onder rechters, advocaten en deskundigen*. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers, 101 blz., ISBN 978 90 8974 225 4.
- P.J. van Koppen, P.J. van, H.L.G.J. Merkelbach, M. Jelacic & J.W. de Keijser (2010). *Reizen met mijn rechter*. Deventer: Kluwer, ISBN 9789013069129.
- Korf, D.J. (2010) *Coke bij de vis. Misdaad en moraal*. Amsterdam: Vossiuspers, oratie.
- Kruisbergen, E.W., Jong, D. de, Kouwenberg, R.F. (medew.). (2010). *Opsporen onder dekmantel. Regulering, uitvoering en resultaten van undercovertrajecten*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers, WODC, ISBN 978 90 8974 250 6, Onderzoek en beleid 282.
- Laan, A. van der, Blom, M., Tollenaar, N., Kea, R. (2009). *Trends in de geregistreerde jeugdcriminaliteit onder 12- tot en met 24-jarigen in de periode 1996-2007*. Den Haag: WODC, Cahiers 2010-02.
- Leeuw, H.B.M. (2009). *High-tech crime en voorlichting. Een inventarisatie van voorlichtingsinitiatieven in Nederland en een analyse van kansen en mogelijkheden*. Den Haag/Leuven: WODC, Katholieke Universiteit Leuven, Leuven Instituut voor Criminologie, dissertatie.
- Marieke Liem, *Homicide followed by suicide. An empirical analysis* (in eigen beheer uitgegeven), ISBN 978 90 902 4923 0, proefschrift.
- Loeber, R., N.W. Slot, P.H. van der Laan & M. Hoeve (2009). *Misdadigers van morgen? Over de ontwikkeling en effectieve aanpak van jeugd delinquentie onder twaalfminners*. Amsterdam: SWP, 288 blz.
- Lünemann, K. Marjan Wijers. *Eergeweld voorbij. Een nieuwe gemeentelijke aanpak voor eergereleerd geweld*. Utrecht:

- Verwey-Jonker Instituut, 122 blz., ISBN 978 90 5830 358 5.
- Macionis, J., B. Peper & J. van der Leun, *De samenleving. Kennismaking met de sociologie*.
 - Malsch, M., Alberts, W.C., Keijser, J.W. de & Nijboer, J.F. (2010). *Beroepsverboden in Nederland. De strafrechtelijke ontzetting uit beroep of ambt nader bekeken*. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers, 138 blz., ISBN 978 90 8974 248 3.
 - Meij, P.J. (2010). *De drieboekverhouding in het strafrechtelijk vooronderzoek. Een onverminderde zoektocht naar evenwicht in de rolverdeling tussen de rechter-commissaris, de officier van justitie en de verdediging*. Kluwer B.V. 707 blz. (proefschrift)
 - Muller, E.R., Rosenthal, U., Zannoni, M., Ferwerda, H. & S.D. Schaap (2010). *Strandrellen in Hoek van Holland. Dancefestival Veronica Sunset Grooves, 22 augustus 2009*. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers, 236 blz., ISBN 978 90 8974 249 0, deel 25 uit de reeks COT Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement.
 - Nieuwenhuis, A. & Ferwerda, H. (2010). *Tot de dood ons scheidt. Een onderzoek naar de omvang en kenmerken van moord en doodslag in huiselijke kring*. Arnhem: Bureau Beke, ISBN 978 90 75116 58 8.
 - Poot, C.J. de, Sonnenschein, A., Soudijn, M.R.J. (medew.), Bijen, J.G.M. (medew.), Verkuyl, M.W. (medew.). (2009). *Jihadistisch terrorisme in Nederland. Een beschrijving op basis van afgesloten opsporingsonderzoeken*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers, WODC, KLPD. 978 90 8974 244 5.
 - Rovers, B., Boers, R. (2009). *Plan- en procesevaluatie van project Overlastdonatie*. Den Bosch/Den Haag: BTVO, Expertisecentrum Veiligheid - Avans Hogeschool/ WODC, ISBN 978 90 8081 692 5.
 - San, M. van (2010). *De aantrekkingskracht van 'gevaarlijke' mannen*. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers, 34 blz., ISBN 978 90 8974 257 5, Pompe Reeks deel 61 (oratie)
 - Schuyf, J. (2009). *Geweld tegen homoseksuele mannen en lesbische vrouwen. Een literatuuronderzoek naar praktijk en bestrijding*. Den Haag/Utrecht: WODC, Movisie.
 - Schuyt, P. (2010). *Verantwoorde straftoemeting*. Deventer: Kluwer, 388 blz., ISBN 978 90 1307 156 6. (proefschrift)
 - Soeteman, A. (2009). *Met kracht van argumenten: Een inleiding tot het beoordelen van juridische argumentaties*. Nijmegen: Ars Aequi Libri, 142 blz., ISBN 978 90 691 6664 3
 - Strijen, F. van (2009). *Van de straat. De straatcultuur van jongeren ontrafeld*. Amsterdam: SWP, 196 blz.
 - Timmermans, M. (2009). *Antisocial behaviors. Courses and consequences from toddlerhood to late adolescence*, 133 blz. (Proefschrift Vrije Universiteit Amsterdam).
 - Tromp, E., Osenbruggen, A. van, Homburg, G. (2009). *Informatieverstrekking aan slachtoffers van misdrijven. Evaluatie van het proces van informatieverstrekking aan slachtoffers over de executiefase van tbs en jeugd*. Amsterdam/Den Haag: Regioplan Beleidsonderzoek, WODC.
 - Veldt, M.C.A.E. van der, Campbell, E.E. (2009). *Evaluatie van de Individuele Traject Afdelingen. Een onderzoek naar de mogelijke werking van Individuele Traject Afdelingen (ITA) voor 'groepsongeschikte' jongeren met een PIJ-maatregel*. Dui-vendrecht/Den Haag: PI Research, WODC.
 - Weijers, I., Hepping, K. & Kampijon, M. (2010). *Jeugdige veelplegers*. Amsterdam: Uitgeverij SWP, 111 blz., ISBN 978 90 8850 127 2.
 - Witte, R. (2010). *Al eeuwenlang een gastvrij volk. 'Racistisch geweld en overheidsreacties in Nederland 1950-2009*. Amsterdam: Aksant, 205 blz., ISBN 978 90 5260 368 1.

Promoties

- **Floris Juriaan Bex**, Groningen, 29 oktober 2009: *Evidence for a good story: a hybrid theory of arguments, stories and criminal evidence*.
- **J.J.F.M. Borking**, Leiden. 9 juni 2010: *Privacyrecht is code*.
- **Susan van den Braak**, Utrecht, 15 maart 2010: *Sensemaking software for crime analysis*.
- **Charlotte Gerritsen**, Amsterdam (VU), 12 april 2010: *Caught in the Act. Investigating Crime by Agent-Based Simulation*.
- **H.H. Kielman**, Leiden, 14 april 2010: *Politiële gegevensverwerking en Privacy*.
- **Linda van Leijenhorst**, Leiden, 19 januari 2010: *Why teens take risks*.
- **Marieke Liem**, Utrecht, 19 februari 2010: *Homicide followed by suicide. An empirical analysis* (Faculteit REBO)
- **Eva R. Rieter**, Maastricht, 12 maart 2010, **Preventing Irreparable Harm Provisional Measures in International Human Rights Adjudication**.
- **Maartje Timmermans**, Amsterdam (VU), 11 november 2009: *Antisocial behaviors. Courses and consequences from toddlerhood to late adolescence*.
- **Jessica Westerik**, Utrecht, 27 oktober 2009, *Dit is het leven. Een studie naar ex-prostituees* (Fac. Humanistiek).
- **R.A. Wolf**, Groningen, 15 april 2010, *Carrouselfraude*.

Oraties

- Leiden: prof. mr. **A.H.J. Schmidt**, 26 maart, afscheidsrede 'Met de kennis van nu'.
- Amsterdam (UvA): **Frank Bovenkerk**, 8 april 2010, openingsrede 'Uittreden. Over het verlaten van criminele organisaties' in het kader van zijn nieuwe positie als hoogleraar FORUM Frank J. Buijs Leerstoel Radicalisering Studies aan de UvA.
- Amsterdam (VU): **Gerben Bruinsma**, 7 september, oratie als hoogleraar omgevingscriminologie.
- Groningen: **Willem de Haan**, 10 juni, Symposium en afscheidscollege.
- Utrecht: **Dina Siegel**, 16 april, oratie als hoogleraar Criminologie 'Maffia, diamanten en Mozart. Etnografie in criminologisch onderzoek'.
- Nijmegen: **Jan Terpstra**, 26 februari, oratie als hoogleraar criminologie 'Politie mag zich niet beperken tot lijstje met kerntaken'.
- Amsterdam (UvA): **B.C.M. Waaijer**, 2 oktober 2009, oratie bijzonder hoogleraar Notarieel recht, 'Wat was was voordat was was was? Wet om financiering terrorisme onderstreept maatschappelijke rol notaris'.

Benoemingen, onderscheidingen enz.

Leiden:

Jan de Keyser is per 1 april benoemd tot UHD criminologie.

Den Haag:

Edward Kleemans is benoemd tot Hoofd Onderzoeksafdeling CRS (Criminaliteit, Rechtshandhaving en Sancties) van het WODC.

Gent: institutioneel eredocoraat voor Cyrille Fijnaut.

Agenda

- **Investigating and prosecuting trafficking in human beings**, 22- 23 Maart 2010, Trier, www.era.int/cgi-bin/cms?_SID=72f3833a8a742f835e23a5ea814b3c477390857200035880801742.
- **6e jaarscongres Forensisch en technisch onderzoek**, opsporing en bewijsvoering, 23 maart, jaarbeurs Utrecht (Beatrixgebouw), Studiecentrum Kerckebosch, 030-6984222, www.kerckebosch.nl.
- **Gedragcode voor commissarissen toezichthouders?** 25 maart, EITC-symposium hoofdkantoor Ernst & Young, www.toezichtcompliance.nl.
- **Criminologie in de 21e eeuw**, 16 april 2010, Symposium, Universiteit Leiden, symposium@codeleiden.nl.
- **Sterke schouders Boeiende verhalen, ervaringen en dilemma's uit de afgelopen 15 jaar**, 22 april, NIK-themadag, Ede, 055 5397497, congres@politieacademie.nl.
- **Ethical Dilemmas in the Shifting Security Landscape**, 15 en 16 April 2010, Vrije Universiteit, Amsterdam, m.zonneveld@fsw.vu.nl.
- **In cijfers gevangen: criminaliteit en sociale veiligheid**, 20 april, Den Haag, symposium over de informatie die het CBS verzamelt en publiceert op het gebied van criminaliteit, criminaliteitsbestrijding en veiligheidsbeleving - en de nieuwste ontwikkelingen hierin, www.cbs.nl/veiligheid.
- **Postuniversitaire update in de criminologie**, 22 april, Universiteit Gent, www.law.ugent.be/gandaius/gpv/puv-crim.html
- **Governing Security under the Rule of Law?** 23 april 2010, Themadag OMV, omv@frg.eur.nl.
- **Analyzing developmental trajectories**, 27-29 april, workshop, NSCR Amsterdam, www.nscr.nl.
- **Fraudepreventie bij werving en selectie**, 7-8 mei, Waddinxveen, seminar.www.beccaria.nl
- **Restorative policing (herstelgerichte politiezorg)**, 14 en 15 mei 2009, conferentie SMVP/Vlaamse Centrum voor Politiestudies (CPS), www.smvp.nl
- **20th conference of the european association of psychology and law**. Towards a positive legal psychology, 15-18 juni, Gothenberg, Zweden, www.eapl2010.net.
- **Landelijke Strafrechtsdag: de rechterlijke beslissing**, 21 mei 2010, thema, Vrije Universiteit, www.rechten.vu.nl/strafrechtsdag.
- **Criminologie en de publieke zaak**, 10 juni, Symposium en afscheidscollege Willem de Haan, Vakgroep Strafrecht en Criminologie, Rijksuniversiteit Groningen, www.rug.nl/rechten.

- **Doing Restorative Justice in Europe, established practices and innovative programmes**, 17 – 19 juni, 6th Biennial Conference and 10 th anniversary of the European Forum for Restorative Justice, www.euforumrj.org
- **Rechercheverhoortechnieken**, 28 juni-1 juli, symposium, Brussel, www.politiestudies.be.
- **NVK-congres, 1 en 2 juli**, Kamerlingh Onnes Gebouw te Leiden, www.criminologie.nl/nvk
- **5th ecpr summer school in methods and techniques**, 30 juli- 14 augustus, Ljubljana, www.ecprnet.eu/summerschools/Ljubljana/default.asp.
- **(Post)colonial policing in the Dutch and Belgium empires**, 16-17 September 2010, workshop KITLV, Leiden, bloembergen@kitlv.nl/margo.dekoster@uclouvain.be.
- **De doodstraf voorbij**, 28 en 29 oktober 2010, Maastricht

COLOFON

Redactie:

Dr. M. Boone en Dr. M. Soudijn
m.m.v. Drs A. Baars

De Criminoloog wordt 3 x per jaar per e-mail verzonden aan de leden van de Nederlandse Vereniging voor Criminologie - NVK/abonnees van het Tijdschrift voor Criminologie - TvC.

Correspondentieadres:

De Criminoloog, t.a.v. Adrienne Baars
Postbus 71304
1008 BH Amsterdam
redactie.tvc@nscr.nl
www.criminologie.nl/nvk,
waar u zich ook kunt aanmelden als lid van de NVK